

Jaarbericht SPMS 2011

Rentedaling zorgt voor lagere dekkinggraad

De dekkinggraad van SPMS bedroeg 105,2% eind 2011. Dat was ruim zes procentpunten lager dan eind 2010 toen de dekkinggraad 111,5% was. De oorzaak lag in de dalende rente.

De dekkinggraad eind 2011 bij SPMS lag nog een procentpunt boven de minimaal vereiste dekkinggraad van 104,2%. Er was dan ook geen sprake van onderdekking. Dit was mede te danken aan een besluit van De Nederlandse Bank (DNB) om de rente waar pensioenfondsen mee rekenen voor de dekkinggraad te baseren op een gemiddelde van drie maanden. Zonder dit besluit was de dekkinggraad 3,5% lager uitgekomen. Voorheen hanteerde DNB 31 december als peildatum voor de rekenrente.

De beleggingsresultaten in 2011 leverden een positieve bijdrage aan de dekkinggraad. In 2011 behaalde SPMS een beleggingsrendement van bijna 11%. Het belegd vermogen steeg van 5,6 miljard euro naar 6,1 miljard euro. De waarde van de verplichtingen steeg echter nog sneller, van 5,0 miljard naar 5,8 miljard euro. Deze toename kwam bijna volledig door de rentedaling in 2011.

De dekkinggraad ontwikkelde zich in het eerste half jaar van 2011 positief. Na 1 juli ging de dekkinggraad omlaag vanwege de dalende rente. In het vierde kwartaal herstelde de dekkinggraad zich weer enigszins.

Met de dekkinggraad eind 2011 van 105,2% loopt SPMS licht achter op het korte- en langetermijnherstelplan dat het pensioenfonds in 2009 bij DNB indiende. Volgens dit plan had SPMS eind 2011 een dekkinggraad moeten hebben van 107%. Het herstelplan hield echter nog geen rekening met de onverwacht snelle stijging van de levensverwachting, waardoor de pensioenverplichtingen meer stegen dan was ingeschat. Hierdoor moest SPMS in 2009 en 2010 in totaal bijna tien procentpunten van de dekkinggraad inleveren.

Uiteindelijk moet de dekkinggraad een niveau bereiken van circa 122%. Volgens de van toepassing zijnde regelgeving heeft SPMS daarvoor de tijd tot eind 2023. Met de huidige dekkinggraad verwacht het pensioenfonds al in circa vijf jaar op de 122% uit te komen. Dat is een jaar later dan we vorig jaar verwachtten, maar het is nog steeds ruim op tijd.

Nieuwe beleggingsstrategie

Binnen de aandelenportefeuille steeg het passief beheer van 9% naar 30%. Dat beheer betekent dat SPMS probeert een vergelijkbaar beleggingsrendement te realiseren als het marktgemiddelde. Het pensioenfonds beheert nu één derde van de totale beleggingsportefeuille passief. Verder heeft SPMS in 2011 besloten om het uitlenen van obligaties en aandelen voorlopig volledig stop te zetten. Het pensioenfonds beperkte hiermee het tegenpartijrisico, dat was toegenomen door de heropleving van de financiële crisis. Daarnaast heeft het bestuur in 2011 een nieuwe strategie vastgesteld voor de categorie vastgoed. Hierdoor zal op termijn het risicoprofiel van de portefeuille verminderen. Ook zal SPMS beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd vastgoed op een meer integrale manier aansturen. SPMS voert deze strategie in 2012 in.

Behoorlijk beleggingsresultaat

In 2011 behaalde SPMS een beleggingsrendement van bijna 11%. Dat was ruim 1% lager dan de benchmark, de maatstaf waartegen het pensioenfonds de beleggingsrendementen afzet. Gezien het zeer onrustige jaar 2011 is het rendement een heel behoorlijk resultaat.

Financieel-economisch was 2011 een moeilijk jaar met talloze ontwikkelingen en aanhoudende onzekerheid. Net als in 2010 was de Europese schuldencrisis een overheersende factor. De krediet- en eurocrisis stak weer de kop op in het derde kwartaal. Daarnaast waren er ontwikkelingen zoals de Arabische lente, de Japanse tsunami en de politieke strijd tussen Democraten en Republikeinen in de VS. Een lichtpunt boden de in veel sectoren robuuste bedrijfsresultaten.

Van het beleggingsrendement van 10,8% is 85% (9,2 procentpunt) afkomstig uit het afdekken van het renterisico met renteswaps.

Dat zijn afspraken tussen twee partijen om in een bepaalde periode rentebetalingen over een hoofdsom uit te wisselen. SPMS dekt zich

hiermee gedeeltelijk in tegen een rentedaling. De afdekking van het valutarisico droeg 1 procentpunt negatief bij aan het rendement. De beleggingscategorie aandelen scoorde het slechtst met een rendement van -8,1%. De aandelenmarkten begonnen het jaar goed vanwege een redelijk macro-economisch klimaat en degelijke bedrijfsresultaten. Vanaf de zomer hadden de aandelenmarkten in Europa en de opkomende landen te lijden onder de escalatie van de Europese schuldencrisis en angst voor een wereldwijde economische recessie. Traditionele 'safe havens' als Japan en de Verenigde Staten hielden zich relatief goed. Vanaf september kregen beleggers enig vertrouwen in een goede oplossing van de Europese schuldencrisis en waren er vooral in de Verenigde Staten toenemende tekenen van economisch herstel. De aandelenmarkten

herstelden zich wereldwijd, maar dit was onvoldoende om de verliezen voor het hele jaar goed te maken.

Het beleggingsresultaat op vastrentende waarden was 11,2% (benchmark 13%). Tekenen van economisch herstel en oplopende inflatiedruk leidden ertoe dat de kapitaalmarktrentes van Duitsland, Frankrijk en Nederland begin 2011 vanaf een laag niveau opliepen. Deze trend eindigde toen vanaf het einde van het tweede kwartaal obligatiebeleggers minder risico wilden nemen en het wereldwijde economische beeld verslechterde. Er was een toenemend renteverval tussen staatsobligaties van sterke en zwakke landen in Europa door het uitblijven van een oplossing voor de Europese schuldencrisis. Het laatste kwartaal liet een licht herstel van de obligatiekoersen

Rendement per beleggingscategorie afgezet tegen de benchmark in 2011 (in %)

	SPMS	Benchmark	Vershil
Aandelen	-8.1	-6.2	-1.9
Vastrentende waarden	11.2	13.0	-1.8
Vastgoed	5.4	4.9	0.5
<i>Beursgenoteerd</i>	<i>0.3</i>	<i>-0.6</i>	<i>0.9</i>
<i>Niet-beursgenoteerd</i>	<i>6.7</i>	<i>6.5</i>	<i>0.2</i>
Alpha-mandaat	0.6	4.8	-4.2
Commodities	2.1	2.1	0.0
Inflation linked bonds	21.0	14.6	6.4
Totaal (hedged)	1.6	2.8	-1.2
Renteswaps	9.2	9.2*	0
Totaal generaal (hedged)	10.8	12.0	-1.2

* Op deze beleggingscategorie is geen benchmark van toepassing.

Verdeling beleggingen aan het eind van 2011 (in %)

	Beleggingsportefeuille	
	2011	2010
Aandelen	35,3	39,1
Vastrentende waarden	38,4	36,1
Vastgoed	7,9	8,2
Alpha-mandaat	8,0	9,6
Commodities	2,1	2,3
Private equity	0,0	0,1
Inflation linked bonds	3,3	5,1
Liquide middelen*	1,3	2,2
Totaal	96,3	103,0
Renteswaps	3,7	-3,0
Totaal generaal	100,0	100,0

*Inclusief ongerealiseerd hedgeresultaat.

Jaarbericht SPMS 2011

zien door een lichte verbetering van de vooruitzichten voor de wereldwijde economische groei, het aantreden van de regering Monti in Italië en de zeer ruime kredietfaciliteit van de Europese Centrale Bank (ECB) voor banken. Bedrijfsobligaties waren in 2011 vergeleken met aandelen en staatsobligaties een relatief stabiele beleggingscategorie.

Vastgoed presteerde met een rendement van 5,4% in 2011 beter dan de benchmark van 4,9%. Het herstel van vastgoed in Azië en de Verenigde Staten verliep voorspoediger dan in Europa. Het alpha-mandaat van SPMS presteerde in 2011 sterk onder de maat. Het beleggingsresultaat op deze categorie was 0,6%. Dat was 4,2% minder dan de benchmark. Het alpha-mandaat bestaat uit Funds of Hedge Funds (FoHF's) en GTAA-fondsen (GTAA staat voor Global Tactical Asset Allocation). FoHF's zijn paraplu-fondsen die in individuele hedgefunds beleggen. GTAA fondsen beleggen in een breed spectrum van beleggingscategorieën, regio's en stijlen.

Het rendement van de beleggingen in commodities (grondstoffen) was 2,1% in 2011. Dit was gelijk aan de benchmark.

Inflation linked bonds was de best presterende beleggingscategorie met 21% rendement. Bij deze categorie gaat het om obligaties waarvan de rente-uitbetaling afhangt van de hoogte van de inflatie. Vanwege een mogelijke verlaging van de kredietstatus van Frankrijk verkocht SPMS in 2011 alle in Frankrijk belegde inflation linked bonds. Daarna vond die verlaging ook daadwerkelijk plaats.

Succesvolle overgang naar nieuwe uitvoerders

Per 1 januari 2011 heeft SPMS het pensioenbeheer uitbesteed aan APG en de beleggingen aan BlackRock met uitzondering van de beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed. Deze laatste zijn ondergebracht bij Aviva Investors. De samenwerking is het eerste jaar goed verlopen.

De overgang van uitvoeringsorganisatie DPFS naar de nieuwe uitvoerders kreeg veel aandacht van het SPMS-bestuur. Dat heeft met de drie nieuwe uitvoerders Service Level Agreements (SLA's) afgesproken. In deze SLA's is afgesproken welke diensten de uitvoerders verrichten voor SPMS. Ook staan in de SLA's afspraken over de kwaliteits- en tijdigheidseisen waaraan de dienstverlening moet voldoen.

Daarnaast heeft SPMS ISAE 3402-rapportages van de uitvoerders ontvangen over 2011. Deze rapportages geven inzicht in de interne beheersing van processen en dienstverlening van de uitvoerder. Met een positieve rapportage kan SPMS als klant erop vertrouwen dat de uitvoerder de door SPMS uitbestede activiteit goed beheerst en controleert. Alles overziende is het bestuur tevreden over de overgang naar de nieuwe uitvoerders en hebben zich minder operationele problemen voorgedaan dan verwacht.

Herstel

De huidige dekkinggraad komt maar net boven het minimaal vereist vermogen van 104,2% uit. Hierdoor is er een grotere kans dat er een dekkingstekort optreedt tijdens de resterende hersteltermijn tot eind 2013 volgens het kortetermijnherstelplan. Hierdoor neemt ook de kans toe dat het bestuur moet overgaan tot het korten van de rechten. Is het herstel niet toereikend dan zal het bestuur in eerste instantie de 3% gegarandeerde toeslag niet toekennen. Als dit onvoldoende is, zal het pensioenfonds harder moeten ingrijpen en moeten korten op de opgebouwde aanspraken en pensioenuitkeringen. Dit is noodzakelijk voor de continuïteit van het pensioenfonds en de bescherming van de toekomstige pensioenen van de jongere deelnemers.

Opvallende ontwikkelingen in 2011

Gegarandeerde toeslag

De pensioenregeling kent sinds 1 juli 2007 een gegarandeerde jaarlijkse procentuele toeslag van 3%. Eind 2011 besloot SPMS om de pensioenen per 1 januari 2012 met deze 3% te verhogen. Dat was mogelijk omdat de dekkingsgraad voldoende hoog was. Vanwege de financiële positie van het pensioenfonds ging SPMS niet over tot de toekenning van een extra verhoging bovenop de gegarandeerde toeslag. De prijzen stegen in 2011 met 2,3% (CPI). Qua gemiddelde koopkracht gingen de pensioenen er dus met 0,7% op vooruit.

Communicatie voor jonge deelnemers

In 2011 heeft SPMS de website uitgebreid met een nieuw onderdeel voor startende medisch specialisten. Dit deel gaat met name in op de positie van de jonge deelnemers.

Ook is SPMS als een van de eerste pensioenfondsen gestart met het ieder kwartaal uitbrengen van een videojournaal voor de deelnemers. Dit SPMS-journaal is met name bedoeld om de groep jonge deelnemers beter te bereiken. De deelnemers worden in circa vijf minuten geïnformeerd over drie actuele onderwerpen. In 2011 verschenen twee journaals. SPMS besteedde in 2011 veel aandacht aan de communicatie over de verhoging van de pensioenopbouw per 1 januari 2012. Dat gebeurde door voorlichting via brieven en via een aanpassing van de website, waarbij SPMS ook een rekentool beschikbaar stelde. Daarnaast waren er 25 bijeenkomsten in ziekenhuizen verspreid over het land met uitleg over de hogere pensioenopbouw waarbij de deelnemers vragen konden stellen. In totaal bezochten circa 550 deelnemers zo'n bijeenkomst.

Verder stuurde het fonds in 2011 voor het eerst een pensioenoverzicht aan ex-partners.

Nieuwe voorzitter

Per 15 september 2011 is Michiel Kiewiet de Jonge benoemd tot voorzitter van het bestuur van SPMS als opvolger van Rob Diepersloot. Begin maart 2011 verliet Alex Booi het bestuur en eind december Teus Bernt. Hun opvolgers zijn Micon Bijl en Eelco Stuijtzand. Zij zijn in maart 2011 formeel benoemd tot bestuurslid maar deden al ervaring op in het bestuur sinds het najaar van 2010. SPMS is Rob Diepersloot, Teus Bernt en Alex Booi erg dankbaar voor hun grote inzet gedurende vele jaren.

Toename draagvlak

Op 1 januari 2012 was 79,7% van de actieve deelnemers lid van BPMS. Hieruit blijkt dat er een goed draagvlak is voor de verplichte pensioenregeling. Het ledenpercentage bedroeg per 1 januari 2011 nog 75,8%. Hiermee heeft het pensioenfonds bijna 4% meer leden gekregen. Van de gepensioneerden is ook bijna 80% buitengewoon lid van BPMS.

Meer zicht op risicomanagement

Het bestuur van SPMS legde in 2011 de risico's en de beheersingsmaatregelen vast in het document 'Risicomanagement bij SPMS'. Het bestuur heeft per risico ingeschat welke gebeurtenissen grote gevolgen zouden hebben. Indien mogelijk is daarbij de hoogte van het risico bepaald in procentpunten dekkingsgraad. Daarnaast geeft het document aan welke beheersingsmaatregelen het fonds inzet en wat het nettorisico is dat overblijft na de inzet van deze maatregelen.

Qua financiële risico's heeft SPMS het renterisico, het risico van aandelen en vastgoed, het valutarisico en het verzekeringstechnisch risico als grote risico's benoemd. Grote niet-financiële risico's zijn het uitbestedingsrisico en het juridisch risico met in het bijzonder het risico van verslaglegging en verantwoording.

Wanneer de inschatting van een risico wijzigt, wordt het document 'Risicomanagement bij SPMS' aangepast en in het bestuur besproken.

Hogere pensioenopbouw

Per 1 januari 2012 heeft SPMS de pensioenopbouw voor nieuwe deelnemers met één derde verhoogd. BPMS besloot in 2011 tot deze wijziging. Van de bestaande deelnemers, die de mogelijkheid van opting out hadden, koos één op de drie voor de hogere opbouw. De pensioenpremie gaat bij de hogere pensioenopbouw eveneens met één derde omhoog.

Vanwege het grote draagvlak van de verplichte pensioenregeling (bijna 80% van de deelnemers is lid van BPMS) kon BPMS nu gemakkelijker het besluit nemen om de pensioenopbouw te verhogen naar een meer volwaardig niveau. BPMS vond het belangrijk dat met name jongere deelnemers later verzekerd zijn van een redelijk pensioen. Verder kende SPMS weliswaar de mogelijkheid om één derde extra bij te sparen, maar accepteerde de belastingdienst de aftrek van de premies niet altijd. De VvA heeft in juni 2011 over het voorstel gestemd. Daarbij was een overgrote meerderheid van 90% voor de verhoging.